

Cuvinte cheie: Transilvania, slavi, necropolă, incinerare, sec. VIII-IX p.Chr.

Mots-clés: Transilvanie, slaves, necropole, incinération, VIIIeme-IXeme siècles.

Date preliminare

Comuna Soporul de Câmpie (jud. Cluj) este bine cunoscută în literatura de specialitate arheologico-istorică, mai ales prin importantul cimitir autohton dacic din epoca romană (sec. II-III) cercetat sistematic, integral, în anii 1956-1961 și publicat *in extenso*, sub formă monografică¹.

Dar iată că pe teritoriul aceleiași comune din Câmpia Transilvaniei (fig. 1), în primăvara anului 1963, a apărut o nouă descoperire arheologică, cea de față, care, regretabil, a rămas nepublicată până astăzi, deși ea nu este lipsită de interes pentru frământarea perioadei de tranziție de la antichitate la evul mediu.

Descoperirea s-a produs cu prilejul construcției unei ferme porcine și a unui siloz pentru cartofi, în punctul topografic numit de localnici „Poderei” (fig. 2). Locul acesta se află în vârful din dreapta a șoselei Câmpia Turzii - Sopor, vizavi de cimitirul daco-roman, la circa 100-120 m distanță de la podețul peste Valea Bolduțului, de la așa-zisa (altădată) „Moara lui Gogoman”. În timpul instalării construcțiilor menționate s-a distrus – după unele relatări – vreo șapte-opt morminte, din care nu s-a mai recuperat nimic. Doar atât se știe, că s-au observat „oase arse, mărunte, și hârburi mai mici și mai mari din oale de lut”. La cunoștința noastră a ajuns numai conținutul unui singur mormânt (M1) pe care ni l-a predat săteanul Vasile Bara, însoțind materialul și cu unele informații, pe baza cărora am efectuat sondajele în locul respectiv, în a doua jumătate a lunii iulie 1963.

În săpăturile noastre, desfășurate pe două suprafețe (A = 24 x 4 m și B = 15 x 2,8 m), s-au descoperit alte cinci morminte de incinerare, toate cu urnă, pe care le prezentăm descriptiv în cele ce urmează. Rezultă că până acum, pe „Poderei”, s-au găsit cel puțin 14 morminte: 9 în cursul lucrărilor amintite (nerecuperate) iar cinci în săpături organizate. Foarte probabil acestea fac parte dintr-un cimitir mai întins, ale cărui dimensiuni, date și semnificații istorice vor fi precizate prin eventuale cercetări arheologice viitoare.

Descrierea mormintelor

Mormântul 1 s-a descoperit întâmplător în iarna lui 1963, în taluzul de nord, unde se afla zidul de susținere al platformei pe care se găsea porcina Soporului. Puținele resturi din acest mormânt le-am primit în 10 iunie 1963 de la Vasile Bara, care atunci era îngrijitor la porcină. Ele constau din: câteva fragmente ceramice lucrate cu mâna din pastă grosolană, puține oase umane calcinate, mărunte, și o lamă de cuțitaș din fier. După spusele descoperitorului, toate acestea s-au găsit împreună, la adâncime de 0,50 m. Nu se poate preciza, dacă aici era un mormânt de incinerare cu urnă sau unul cu o simplă groapă, în care s-au depus, fără urnă, oasele incinerate aduse de la rugul de ardere, împreună cu cioburi de vase ceramice.

Mormântul 2 (fig. 5). Incinerare cu urnă. Suprafața A, lângă taluzul de est, la distanță de 6 m față de capătul sudic al suprafeței. Adâncime de 0,50 m. deranjat de tractor, în timpul aratului. Forma și dimensiunile gropii sepulcrale nu s-au putut preciza din cauza densității și cromației uniforme a pământului în care a fost așezată urna. Oricum, este de presupus că groapa respectivă avea formă rotund-ovală și diametrul ei nu depășea 0,50 – 0,60 m, așa cum se constată de obicei la acest tip de morminte.

1 D. Protase, *Un cimitir dacic din epoca romană la Soporul de Câmpie. Contribuție la problema continuității în Dacia*, București 1976.

Dumitru PROTASE

Cluj-Napoca membru de onoare
al Academiei Române